

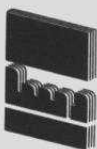
مبانی اقتصاد خرد

با نگرشی به اقتصاد ایران

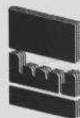
دکتر محمد نوفرستی

دانشگاه شهید بهشتی

سرشناسه : نوفرستی، محمد، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور : مبانی اقتصاد خرد با نگرشی به اقتصاد ایران / محمد نوفرستی.
مشخصات نشر : تهران؛ رسا، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری : ۴۰۰ ص. رنگی.
شابک : 978-964-317-830-7
وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا
موضوع : اقتصاد خرد
رده‌بندی کنگره : ۱۳۸۹ ۹۴۴ ن ۲ ف / ۱۸۰ HB
رده‌بندی دیویی : ۳۳۸/۵
شماره کتابشناسی ملی : ۲۲۷۶۳۰۵

www.ketab.ir

مؤسسه خدمات فرهنگی رسا

تلفن: ۴۵ - ۸۸۸۳۴۸۴۴ فاکس: ۸۸۸۳۸۱۲۵

WWW.RASABOOKS.IR

عنوان: مبانی اقتصاد خرد با نگرشی به اقتصاد ایران

نویسنده: دکتر محمد نوفرستی

چاپ دوم ۱۴۰۰ / تیراژ ۲۰۰۰ نسخه

مرکز توزیع: پخش رسا - تلفن: ۶۶۹۰۷۷۱۰ و ۶۶۹۰۷۷۱۲

قیمت: ۱۸۰,۰۰۰ تومان

پیشگفتار

اقتصاد دانشی است که در تمامی حرفه‌ها به عنوان ابزاری اساسی کاربرد دارد و علمی است که هر شهروند مسئول باید از آن بهره‌ای داشته باشد. این کتاب برای استفاده در اولین درس اقتصاد خرد با این هدف نوشته شده است تا شما را با شیوه تفکر اقتصادی و چگونگی کارکرد اقتصاد آشنا کند. مبانی اقتصاد خرد را می‌توان مهم‌ترین درس شما تلقی کرد، زیرا که طرز اندیشیدن به شیوه اقتصادی را در شما پرورش می‌دهد. شیوه‌ای که اگر بر آن تسلط یابید، سودمندی آن را در تمام زوایای زندگی خویش تجربه خواهید کرد. دامنه کاربرد تفکر اقتصادی عملاً نامحدود است. هنگامی که چگونگی فکر کردن به‌مانند یک اقتصاددان را فراگیرید، دریچه‌ای را برای خود، به دنیای جدیدی باز خواهید کرد که شما را به هرجان خواهد آورد. وقت را مغتنم شمارید و سعی کنید تا از فرصت پیش آمده به بهترین نحو بهره‌برداری کنید.

اما بدانید که متأسفانه فراگیری اقتصاد به‌سادگی امکان‌پذیر نیست. تنها به خواندن و به‌خاطر سپردن مطالب نمی‌توان اکتفا کرد. خواننده‌ها به‌زودی فراموش می‌شوند. باید در عمل آن را تمرین کنید تا بیاموزید. کنفوسیوس می‌گوید:

- می‌شنوم و فراموش می‌کنم،
- می‌بینم و به‌خاطر می‌آورم،
- انجام می‌دهم و می‌فهمم.

برای آنکه بتوانید به شیوه یک اقتصاددان بیاندیشید باید از دو مرحله آموزشی گذر کنید. نخستین مرحله آن است که منطق نظریه‌های اقتصادی را به‌خوبی درک کنید. سپس در دومین مرحله، بتوانید نظریه را در تحلیل و تفسیر مسائل دنیای واقعی به‌کار گیرید. شما هنگامی بیشترین نفع را از خواندن اقتصاد خواهید برد که بتوانید در هر دو مرحله ورزیده شوید. تنها یک راه برای موفقیت در چنین امری وجود دارد و آن اینکه فراگیری یک نظریه اقتصادی را بلافاصله با کاربرد مستقیم آن نظریه به مسائل دنیای واقعی پیوند دهید. به‌کارگیری عملی نظریه‌ها در تفسیر پدیده‌ها است که آموختن اقتصاد را ممکن می‌سازد. این کتاب به‌گونه‌ای طراحی شده است تا برای شما چنین امکانی را فراهم آورد.

هر فصل کتاب با طرح چند ایده اساسی آغاز می‌شود که در قالب اهداف فصل بیان شده‌اند. در درون فصل، هر بخشی از آن بر روی یکی از این ایده‌ها تمرکز می‌یابد. متن هر بخش، با بیانی ساده و رسا، مفاهیم اقتصادی (ابزار) مورد نیاز برای تحلیل ایده مطرح‌شده در آن بخش را ارائه کرده و آن را به‌کمک مثال‌ها، نمودارها و عکس‌ها تقویت می‌نماید. لازمه آنکه بفهمید چگونه اقتصاددانان به نتایجی که می‌رسند دست می‌یابند آن است که مفاهیم ارائه‌شده در هر بخش را به‌درستی فراگیرید. پس از فراگیری، به زمینه‌های کاربردی ارائه‌شده

در هر فصل دقت کنید تا ببینید که چگونه ابزاری که هم‌اکنون فرا گرفته‌اید می‌تواند برای تحلیل مسئله مورد نظر به کار گرفته شود. این زمینه‌های کاربردی، در کتاب تحت عناوین «اقتصاد در زندگی روزانه»، «اقتصاد در گذر زمان»، «اقتصاد در پهنه جهان» و «اقتصاد در رسانه‌ها» ارائه شده‌اند. دانستن چگونگی به‌کارگیری و استفاده از خواننده‌ها است که باعث می‌شود تا آنچه را که خواننده‌اید به خوبی بیاموزید. مشاهده چگونگی کاربرد ابزار در تحلیل مسائل نه تنها قدرت شیوه تفکر اقتصادی را به نمایش می‌گذارد، بلکه به شما کمک می‌کند تا به آن سطحی از دانش اقتصاد که «توان به‌کارگیری اقتصاد در زندگی خود» است برسید. در غیر این صورت، توجیه چندان‌ی ندارد که وقت خود را صرف مطالعه اقتصاد کنید.

هر یک از بخش‌های درون هر فصل، در پایان با «تأمل و خودآزمایی» همراه است. تأمل و خودآزمایی به منزله یک «ایست» عمل کرده و شما را تشویق می‌کند تا قبل از آنکه به مبحث بعدی بپردازید، مفاهیم آن بخش را مرور کرده و به‌کارگیری آن را تمرین کنید. سطح آموخته‌های خود را توسط پرسش‌ها و تمرینات انتهای آن بخش محک بزنید. پاسخ پرسش‌های هر بخش که در انتهای همان بخش آمده است به شما کمک می‌کند تا با مقابله پاسخ‌های خویش، اعتماد به نفس لازم را برای شروع مطالب بخش بعد به دست آورید.

در انتهای هر فصل، خلاصه‌ای از مطالب آن فصل در قالب مجموعه‌ای از نکات اساسی آورده شده است تا مرور سریع مطالب فصل را برای شما امکان‌پذیر کند. در عین حال، این خلاصه، پاسخ تمام سئوالاتی که در انتهای بخش‌های مختلف آن فصل مطرح شده است را ارائه می‌کند. برای تأکید بر واژه‌های مهم هر فصل و آشنایی با واژه‌های معادل انگلیسی آن، در پایان هر فصل، بخشی تحت عنوان «واژه‌های کلیدی» آورده شده است. همچنین مجدداً چند تمرین به عنوان «تمرینات فصل» ارائه شده است تا امکان تمرین هر چه بیشتر را برای شما فراهم آورد. تمرین کمال آفرین است.

توجه داشته باشید که فراگیری اقتصاد مستلزم تلاشی پیگیر و مداوم است. اقتصاد یک رشته تجمعی است به این مفهوم که هر مبحث جدیدی که تدریس می‌شود بر اساس مطالب مطرح شده قبلی پایه‌گذاری شده است. اگر مطالب ارائه شده را به موقع بخوانید و تکالیف آن را انجام ندهید، به طور قطع برایتان مشکل خواهد بود که بتوانید مباحث بعدی را دنبال کنید. اگر قرار باشد که ۱۰۰۰ دراز و نشست را در طول یک ترم انجام دهید، زیاده سخت نیست که به طور مرتب هر روز ۱۰ دراز و نشست را انجام دهید. اما خیلی سخت و شاید غیرممکن باشد که بتوانید ۱۰۰۰ دراز و نشست را در آخرین روز ترم به انجام برسانید. فراگیری آنکه چگونه همانند یک اقتصاددان بیاندیشید کار عظیمی است ولی غیرممکن نیست. این کتاب به شما کمک خواهد کرد تا به چنین هدفی دست یابید. امیدوارم آموختن اقتصاد از روی این کتاب برای شما به همان اندازه جالب و لذت‌بخش باشد که نوشتن آن برای من.

تهیه و تدوین این کتاب بدون استفاده از نظرات، پیشنهادات و کمک دانشجویان عزیز امکان‌پذیر نبوده است. از تمامی این عزیزان به ویژه خانم‌ها زهرا نوروزی، فرینام رستگاری و آقایان محمدرضا بازاری، مهدی جلولی، محمدحسین محمدی، آریا اردلان و بهزاد نوفرستی صمیمانه قدردانی و سپاسگزاری می‌کنم. تلاش جناب آقای محمدرضا ناجیان مدیر محترم مؤسسه خدمات فرهنگی رسا و همکارانشان در فراهم آوردن امکان چاپ این کتاب درخور تقدیر و سپاس فراوان است. از جناب آقای خسرو هادیان که تایپ نهایی و صفحه‌آرایی این کتاب را با صبر و حوصله و زیبایی هر چه تمام‌تر به انجام رسانیدند بی نهایت سپاسگزارم.

در طول تدوین این کتاب وقت زیادی را از همسر مهربانم و فرزندان عزیزم دریغ داشتم. خود را مرهون آنان می‌دانم و از صبر و شکیبایی ایشان و درک و تحمل نبودن‌هایم هنگام نیاز به بودن‌ها از صمیم قلب تشکر و قدردانی می‌کنم.

محمد نوفرستی

دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی

دانشگاه شهید بهشتی

پاییز ۱۳۸۹

خلاصه فهرست مطالب

آشنایی با علم اقتصاد

بخش اول

۳	اقتصاد و محدودیت منابع
۵	فصل ۱ اقتصاد چیست؟
۵۵	فصل ۲ کمیابی و نفع از مبادله

بخش دوم

۸۷	بازار و تخصیص منابع
۸۹	فصل ۳ مکانیسم بازار: عرضه و تقاضا
۱۳۹	فصل ۴ کشش و کارایی
۱۸۳	فصل ۵ کارایی بازار و اثر مداخله دولت

اقتصاد خرد

بخش سوم

۲۲۵	رفتار تصمیم گیرندگان: مبانی عرضه و تقاضا
۲۲۷	فصل ۶ مصرف کننده و چگونگی انتخاب
۲۷۳	فصل ۷ نظریه تولید
۲۹۹	فصل ۸ نظریه هزینه و ترکیب بهینه نهاده‌ها

بخش چهارم

۳۳۳	ساختار بازار
۳۳۵	فصل ۹ بازار رقابت کامل
۳۶۹	فصل ۱۰ بازار انحصار کامل